

Sygn.akt. II C 166/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR H. S.

Protokolant sekr. sąd. E. M.

Po rozpoznaniu w dniu 14 września 2016 r. w Łodzi

Na rozprawie

Sprawy z powództwa W. M.

Przeciwko M. W.

O ustalenie nieważności aktu notarialnego

- oddała powództwo

Sygn. akt II C 166/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 07 marca 2016 roku skierowanym przeciwko M. W., powód W. M. wniósł o unieważnienie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusz A. G. w Kancelarii Notarialnej w Ł. za numerem Repertorium(...) oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podniesiono, że przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, w sprawie I Ns 462/14 toczy się postępowanie z wniosku powoda o stwierdzenie nabycia spadku po E. K.. W jego toku pozwana odrzuciła spadek po swoim ojcu E. K. aktem notarialnym sporządzonym przez notariusz A. G. w Kancelarii Notarialnej w Ł. za numerem Repertorium (...). Pozwana w akcie oświadczyła, że o powołaniu do spadku dowiedziała się w 2014 roku. W ocenie powoda M. W. dokonała powyższej czynności prawnej w celu obejścia ustawy, składając kłamliwe oświadczenie przed notariuszem o dacie uzyskania informacji o swoim powołaniu do spadku. Powódka o powołaniu do spadku po ojcu dowiedziała się około tygodnia po jego zgonie w 2007 roku. Oświadczenie o powyższym, po odebraniu przyrzeczenia złożyła na rozprawie w dniu 07 stycznia 2016 roku w sprawie I Ns 462/14, zeznając, że skłamała przed notariuszem. (pozew k. 3-3v, pismo k. 9)

Na rozprawie w dniu 14 września 2016 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Oświadczyła, że odrzuciła spadek przed notariuszem. Przyznała, że skłamała przed notariuszem w kwestii takiej, że ma dziecko niepełnosprawne i pobrała pieniądze z polisy (...) z tytułu śmierci ojca na leczenie dziecka.

(protokół rozprawy k. 19-20)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydziałem Cywilnym w sprawie I Ns 462/14, toczy się postępowanie z wniosku W. M. o stwierdzenie nabycia spadku po E. K..

(bezsporne)

Aktem notarialnym z dnia 28 kwietnia 2014 roku sporządzonym przez notariusz A. G. w Kancelarii Notarialnej w Ł. za numerem Repertorium A 6827/2014 M. W. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po swoim ojcu E. K. synu B. i M., zmarłym w dniu 21 sierpnia 2007 roku. W akcie M. W. oświadczyła, że o tytule swojego powołania dowiedziała się z wezwania sądu w sprawie I Ns 462/14, które otrzymała w maju 2014 roku. Nie utrzymywała żadnego kontaktu ze swoim ojcem, przed jego śmiercią, nie otrzymała informacji o śmierci ojca, nie brała udziału w jego pogrzebie.

(kserokopia aktu notarialnego k. 14-15)

Na rozprawie w dniu 07 stycznia 2016 roku w sprawie I Ns 462/14, A. W. zeznała, że o śmierci ojca dowiedziała się przypadkiem w 2007 roku po pogrzebie. Od 1997 roku nie kontaktowała się z ojcem.

(bezsporne)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo o ustalenie nieważności aktu notarialnego podlegało oddaleniu w całości.

M. - prawną podstawę tak skonstruowanego roszczenia stanowi przepis art. 189 k.p.c. w myśl którego powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Powołany przepis wskazuje, zatem na dwie przesłanki: 1/ interes prawny powoda w ustaleniu i 2/ ustalenie winno dotyczyć stosunku prawnego lub prawa. Podstawowe znaczenie jednak przypisać trzeba interesowi prawnemu, bez niego, bowiem nie jest możliwe ustalenie prawa lub stosunku prawnego. Sąd nawet z urzędu przy powództwach o ustalenie ma obowiązek badać czy po stronie powodowej występuje interes prawny w domaganiu się ustalenia.

Powództwo oparte na treści przepisu art. 189 k.p.c. będzie oddalone przede wszystkim, jeżeli powód nie ma interesu prawnego do jego wytoczenia, ale także, jeżeli interes taki istnieje, ale twierdzenie powoda o istnieniu lub nieistnieniu stosunku prawnego okaże się bezzasadne (vide: P. Telenga [w:] A. Jakubecki, J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P. Wójcik „Kodeks postępowania cywilnego Komentarz” LEX 2011, w Systemie Informacji Prawnej LEX; komentarz do art. 189 k.p.c). Pojęcie interesu prawnego nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę. W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że interes prawny jest obiektywną potrzebą uzyskania konkretnej ochrony wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem sfery prawnej podmiotu prawa cywilnego (vide: wyroki Sądu Najwyższego z 19 lutego 2002r. IV CKN 769/00, OSNC 2003/1/13 i z 15 października 2002r. II CKN 833/00, LEX nr 483288). Powszechnie przyjmuje się, że interes prawny zachodzi wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Istnienie interesu prawnego jest kwestionowane przede wszystkim w tych sytuacjach, w których występuje równocześnie także inna forma ochrony praw powoda.

Powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r w sprawie I PKN 597/98 publ. OSNAP z.8 poz.301 z 2000 r.).

W niniejszej sprawie powództwo nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na brak interesu prawnego powoda. W. M. wystąpił do sądu o stwierdzenie nabycia spadku po E. K., jako wierzyciel zmarłego dłużnika E. K..

Jak wynika z art. 1025 k.c., Sąd na wniosek osoby, która ma w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku w postępowaniu sądowym może złożyć osoba mająca interes w uzyskaniu takiego stwierdzenia. Chodzi tu, więc o osobę mającą interes w powstaniu tych skutków prawnych, które łączą się ze stwierdzeniem nabycia spadku. Do kręgu tych osób należy zaliczyć w szczególności: spadkobiercę (także spadkobiercę spadkobiercy), nabywcę spadku, niekiedy wierzyciela spadkowego lub wierzyciela spadkobiercy, (gdy to otwiera mu drogę do egzekucji z nieruchomości spadkowej), a nawet osobę, która nabyła od spadkobiercy poszczególne przedmioty należące do spadku. (Kodeks cywilny. Komentarz red. prof. dr hab. K. P., Rok wydania: 2009, Wydawnictwo: C.H. B., Wydanie: 5)

Powód posiadał, zatem interes prawny w złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po E. K..

Stosownie do treści art. 670 § 1 k.p.c., w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. Ponadto, Sąd w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku dokonuje oceny skuteczności wcześniej złożonego oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku oraz ważności testamentu. Ustalenia w tym względzie stanowią przesłankę orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Zgodnie z brzmieniem art. 1020 k.c. spadkobiercą, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia tak, jakby nie dożył otwarcia spadku, a zatem na zasadzie art. 931 § 2 k.c. udział spadkowy, jaki by mu przypadł, przypada jego dzieciom w równych częściach. Artykuł 670 k.p.c. zobowiązuje sąd do badania z urzędu, kto jest spadkobiercą, z czego wynika obowiązek ustalenia, czy dzieci spadkobiercy odrzucające spadek mają zstępnych, i wezwania ich do udziału w sprawie, jako spadkobierców ustawowych (post. SN z 30.5.1985 r., III CRN 133/85, L.).

Zatem w postępowaniu toczącym się pod sygn. akt I Ns 462/14 zostanie stwierdzone, kto i na jakiej podstawie dziedziczy po zmarłym dłużniku i w tym postępowaniu W. M. może podnieść wszystkie zarzuty dotyczące skuteczności złożonych oświadczeń dotyczących spadku.

Mając powyższe na uwadze powództwo, jako niezasadne należało oddalić.